

tudi obširno delo o rimski tahigrafiji. Dočakal je gotovo 100 let, kakor poroča cerkveni oče sv. Jeronim.

Ciceron je pač dobro vedel, da obstoječe siglovno pismo ne odgovarja povsem zahtevam brzega pisma, zlasti ne v tem pogledu, da bi se dali ž njim natančno beležiti govori pri važnih senatskih skupščinah. Tirona je zadel nalog, da dovrši pismo, s katerim bi bilo mogoče doslovno slediti govorom. Pridržal je glavne točke siglovnega pisma, ki tvorijo takorekoč integrirajoč del njegovih not. Na ta način je ustvaril nov brzopis, ki je mnogo dovršenejši od

tales = P I M^{les}; transit = T^{it}; non dubitat = N B; gratias agit = G A. S črko a so Rimljani krajšali: ager, animus, amicus, arbiter. Razlikovali so besede na ta način, da so v „ager“ stavili piko pred A = .A, v „animus“ pod A = A, v „amicus“ v sredino pred A = ·A in v „arbiter“ nad A = Ä. — Tudi v deklinaciji in konjugaciji je imela pika svoje primerno mesto. Pika je v Tironovih notah sploh važen simbol posamičnih izrazov. V besedah ante, antequam, paucis ante diebus so jo stavili pred in v besedah post, postquam, paucis post diebus pa za glavni znak. „Hodie“



SAMOSTAN VISOVAC V DALMACIJI

FOT. P. METOD SCHNEDITZ

prejšnjega siglovnega. Po njega začetniku imenuje se „ars Tironiana“ ali „notae Tironis“.

Tironove note so zgrajene na temelju stalnih in konsekvntno izvedenih logičnih pravil, radi česar so tudi kratke in brzotečne. Glede spajanja, krajšanja in stapljanja so nekake predhodnice današnjemu tesnopisu. Karakteristikon izražanja posameznih znakov leži v njihovi legi. Stvorjeni so na temelju simbolistike in akustike ter odgovarjajo povsem duhu jezika in logični zvezi.

V lažje umevanje Tironovih not navajam nekoliko primerov. Quousque tandem abutere Catilina patientia nostra? = Q. P. N.; per deos deasque immor-

so označili s ·H a „heri“ s H. Različno mesto pike je pomenjalo afirmacijo ali negacijo. — V besedah caelum, ignis, aurum, homo, patricius se nahaja pika nad noto, v izrazih kakor argentum, animal, plebs, familia, iacet pa pod noto.

Medium = sredina, radi česar so nastavek „um“ stavili v sredo toraj M^{um}; srcé, želodec se nahajata v telesu, radi česar ima nota za cor, stomachus točko v sredini glavnega znaka.

Tironove note so se torej iz navedenih primerov praktično dobro dale uporabljati. V praksi jih je Tiron rabil prvič, ko je stenografiral Ciceronov govor 8. novembra l. 64. pr. Kr., s katerim je Ciceron odkril